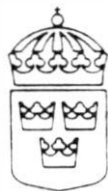

Motion till riksdagen

1987/88: Jo501

av Ylva Annerstedt (fp)

om Lantbruksstyrelsens föreskrifter om
plantskoleväxter

Mot.
1987/88
Jo501 — 507

Lantbruksstyrelsen utfärdar i sin författningssamling föreskrifter om plantskoleväxter. Det gäller vilka växter som får införas i riket samt krav på kvalitet och sundhet vid produktion.

Bestämmelserna är till för att dels skydda konsumenterna från dåliga varor dels hindra att skadedjur införs och sprids. Detta är naturligtvis både lovvärt och nödvändigt. Lantbruksstyrelsen är emellertid dåligt lyhörd för förändringar när det gäller utveckling och förädling, varför inaktuella och omoderna regler finns kvar år efter år. I sista hand drabbar detta konsumenterna, som ibland får betala ett högre pris än nödvändigt och ibland inte ens får tillgång till eftertraktade plantor på grund av stelbenta bestämmelser. Nedan följer ett antal bestämmelser som omedelbart borde ändras till konsumenternas fromma.

Ettåriga fruktträd

Ettåriga träd är perfekta som utgångsmaterial till bl. a. frukthäckar och s. k. spindelträd. Dessa båda odlingssätt passar bara i dagens små radhus- och koloniträdgårdar, där man sällan har plats till mer än något enstaka träd av typen stort stamträd. Till frukthäck, spindelträd och även till spaljéträd skall träd på svagväxande grundstammar användas. Tyvärr saknas idag tillräckligt hårdiga grundstammar för odling i Norrland, men för södra och mellersta Sverige finns lämpliga stammar.

Spindelträd och frukthäckar är lätta att odla och beskära. Träden ger frukt tidigt — man behöver inte vänta i årtal på de första äpplena. Kort sagt passar de moderna människor och moderna trädgårdar. Likaså alla de trädgårdsamatörer som tycker det är roligt att odla och experimentera.

Vanliga stamträd av äpple är tvååriga. Ettåriga träd med de ovan redovisade fördelarna, som dessutom kostar mindre att odla och som därför är billigare för konsumenten, får f. n. inte säljas direkt till konsumenten. Det är förbjudet enligt Lantbruksstyrelsens bestämmelser.

Det har gjorts många försök att få till stånd en förändring sedan förbudet mot ettårsträd infördes för ett tiotal år sedan. Bakgrunden och motiven till förbudet är grumliga. Bl. a. säger man att konsumenterna inte kan beskära ett ettårsträd, vilket uppenbarligen är fel. Experterna på beskärning hävdar tvärtom att det är lättare att beskära dessa träd än vanliga stamträd. Till saken hör att motsvarande förbud inte alls finns i Danmark och Norge.

I en frågedebatt i riksdagen under hösten hävdade jordbruksminister Hellström att en förändring skulle vara på väg i Lantbruksstyrelsen. Någon sådan har dock ännu inte kommit till stånd. Ett snabbt borttagande av förbudet skulle kunna hindra att konsumenterna skulle gå miste om ännu en odlingssäsong.

Jordgubbsplantor i kruka

I den upplaga av Lantbruksstyrelsens föreskrifter om plantskoleväxter som utkom hösten 1986, LSFS 1986:29, finns nya särskilda bestämmelser angående jordgubbsplantor. I fortsättningen måste krukodlade jordgubbsplantor som säljs till konsument vara odlade i krukor med minst 0,3 l jordvolym. Tidigare kunde jordgubbsplantor säljas i mindre krukor t. ex. 0,2 l och även som s. k. pluggplantor, vilket är både rationellt och billigt. Plantkvaliteten blir absolut inte sämre i något mindre krukor.

För konsumenterna betyder den nya bestämmelsen emellertid att plantorna blir dyrare, eftersom den större jordvolymen ger tyngre material och därmed högre transportkostnader. De enda som tjänar på förändringen torde vara transportfirmorna. Lantbruksstyrelsens bestämmelser skall emellertid utgå från konsumenternas intressen varför bestämmelsen snarast bör tas bort.

Knoppar på Rhododendron

Praktiskt taget alla rhododendron som säljs i Sverige importeras. Här ägnar sig växtinspektionen åt att i omotiverat hög grad räkna blomknoppar på de plantor som importeras från Holland och Västtyskland. Plantor utan knopp får nämligen inte säljas till konsument.

Blomknoppar har dock föga med kvaliteten att göra. Ledande rhododendronexperter menar att man bör plocka bort blomknopparna första året för att plantorna skall etablera sig på bästa sätt på sin nya växtplats. Hur många knoppar det eventuellt finns har alltså ingen betydelse för utvecklingen på sikt.

Under år med kalla somrar och hårda vintrar sätter rhododendronplantorna dåligt med knopp. Följden blir att efterfrågan på knoppsatta plantor till Sverige ökar och priserna stiger skyhögt. Konsumenterna får betala orimliga priser för plantor med blomknoppar som helst skall plockas bort direkt. Samtidigt finns det i ursprungsländerna en uppsjö av plantor utan knopp, som skulle kunna säljas i Sverige för kanske halva priset.

Istället för det förbud som nu finns borde man tillåta import av rhododendron utan knopp men införa en bestämmelse om att man i marknadsföringen skall ange om exemplaren som säljs har knopp eller inte. Då är det konsumenten som kan välja. Kvaliteten är i bägge fallen lika god.

Marktäckande växter

Lantbruksstyrelsen bestämmer hur stora krukor varje enskilt växtslag skall ha för att få säljas till konsumenter. Ibland blir detta till nackdel för just dessa.

Marktäckande växter i slänter och på andra ställen ger nästan underhållsfria trädgårdar — bekvämt och vackert. Men det går åt många plantor och det blir dyrt.

Mot. 1987/88
Jo501

Det vore önskvärt att flera av de bästa marktäckarna kunde få säljas i mindre krukor, vilket avsevärt skulle förbilliga för konsumenterna. Kryp-oxbär m. fl. bra marktäckande växter skulle mycket väl gå att odla i 12 cm krukor med drygt 0,6 l jordvolym och man skulle få fram både bra och billiga plantor. Nu är det förbjudet enligt Lantbruksstyrelsens bestämmelser. Endast 1,5 l krukor skall det vara.

Detta är endast några exempel på hur kvalitetsbestämmelserna missgynnar det konsumentintresse man säger sig värna om. Vad är orsaken? En av förklaringarna kan vara att konsumenternas företrädare, Riksförbundet för Svensk Trädgård och Svenska Förbundet för Koloniträdgårdar och Fritidsbyar, endast sällan inbjuds att ge sina synpunkter i fråga om utredningar, remissförfaranden och konferenser.

Lantbruksstyrelsen har t. ex. en referensgrupp där det inte finns en enda representant för konsumentintressena. Ett annat exempel är att styrelsen för Balsgård, lantbruksuniversitetets avdelning för förädling av frukt och bär, består enbart av företrädare för yrkesodlarna. Inte heller här finns företrädare för konsumenternas intressen.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär att lantbruksstyrelsens föreskrifter för plantskoleväxter skall revideras varje år,
2. att riksdagen hos regeringen begär att lantbruksstyrelsens referensgrupp kompletteras med företrädare för konsumentintressena,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om upphävande av de förbud som redovisas i motionen.

Stockholm den 11 januari 1988

Ylva Annerstedt (fp)